ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobkyně: **DOLVER, s. r. o.**, se sídlem Třebenice 144, zastoupena Mgr. Ivou Nekvapilovou, advokátkou se sídlem Helfertova 335/17, Brno, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 7. 11. 2019, č. j. 29 Af 86/2019 - 18,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 7. 11. 2019, č. j. 29 Af 86/2019 - 18, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 28. 6. 2019, č. j. 26144/19/5200-11435-706478, žalovaný zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí (platební výměry) Finančního úřadu pro kraj Vysočina ze dne 10. 9. 2018, č. j. 1506129/18/2912-50521-703854, č. j. 1506179/18/2912-50521-703854 a č. j. 1506195/18/2912-50521-703854.

II.

[2] Žalobkyně podala proti výše uvedenému rozhodnutí žalobu ke Krajskému soudu v Brně, který ji jako opožděnou odmítl usnesením ze dne 7. 11. 2019, č. j. 29 Af 86/2019 - 18.

[3] V odůvodnění usnesení krajský soud konstatoval, že žalobou napadené rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno dne 4. 7. 2019. Dvouměsíční subjektivní lhůta k podání žaloby podle § 72 odst. 1 s. ř. s. tak počala běžet dne 5. 7. 2019 a uplynula dne 4. 9. 2019. Jelikož

žalobkyně podala žalobu až dne 6. 10. 2019, učinila tak opožděně. Na uvedeném závěru podle názoru krajského soudu nic nemění skutečnost, že žalobkyně učinila dne 30. 8. 2019 u krajského soudu podání označené jako „*Správní žaloba proti rozhodnutí Odvolacího finančního ředitelství ze dne 28. 6. 2019, č. j. 26144/19/5200-11435-706478 – Žádost o osvobození od úhrady soudního poplatku před podáním návrhu na zahájení řízení*“, které krajský soud evidoval pod sp. zn. 29 Na 1/2019, neboť žalobkyně v tomto podání výslovně zdůraznila, že „*teprve hodlá podat žalobu proti rozhodnutí budoucího žalovaného* (...) *nicméně z důvodu špatných majetkových poměrů nemá dostatek finančních prostředků k úhradě soudního poplatku za avizovanou správní žalobu*.“ Krajský soud proto uzavřel, že s ohledem na obsah tohoto podání nebylo možné postupovat podle § 37 odst. 5 s. ř. s. a tedy vyzývat žalobkyni k odstranění vad jejího podání, neboť se nejednalo o žalobu. Ze stejného důvodu proto na nyní projednávanou věc nebylo možno aplikovat § 35 odst. 10 větu třetí s. ř. s., podle něhož „*požádá-li navrhovatel o osvobození od soudních poplatků nebo o ustanovení zástupce, po dobu od podání takové žádosti do právní moci rozhodnutí o ní neběží lhůta stanovená pro podání návrhu na zahájení řízení*“, tzn. za situace, kdy je s žalobou podána žádost o osvobození od soudních poplatků, má tato skutečnost za účinek stavení běhu lhůty pro podání návrhu (žaloby) na zahájení řízení. Podle krajského soudu taková situace v nyní projednávané věci žalobkyně nenastala, a proto žalobu podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. ve spojení s § 72 odst. 1 s. ř. s. jako opožděnou odmítl.

III.

[4] Proti tomuto usnesení podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[5] Podle stěžovatelky lhůta pro zahájení řízení podle § 72 odst. 1 s. ř. s. začala nepochybně běžet dne 5. 7. 2019. Následně dne 30. 8. 2019 však přestala plynout, neboť k tomuto dni nastaly účinky stavení lhůty podle § 35 odst. 10 věta třetí s. ř. s., když stěžovatelka podala žádost o osvobození od soudních poplatků pro řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 6. 2019, č. j. 26144/19/5200-11435-706478. Dne 6. 10. 2019, kdy nabylo právní moci rozhodnutí krajského soudu o žádosti o osvobození od soudních poplatků, se běh lhůty pro podání návrhu na zahájení řízení obnovil. Předmětná lhůta tak měla uplynout až dne 11. 10. 2019. Dne 6. 10. 2019 stěžovatelka podala u krajského soudu perfektní žalobu proti rozhodnutí žalovaného. Stěžovatelka je proto přesvědčena, že její žaloba byla podána včas a měla tak být krajským soudem meritorně projednána. Závěr krajského soudu, že účinky stavění lhůty pro podání návrhu na zahájení řízení nastávají pouze v případě, kdy je taková žádost o osvobození od soudních poplatků podána současně s návrhem na zahájení řízení, je podle názoru stěžovatelky v přímém rozporu s dikcí § 35 odst. 10 věta třetí s. ř. s. V tomto směru stěžovatelka odkázala na relevantní soudní judikaturu, zejména na rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2017, č. j. 5 As 154/2016 - 62, publ. pod č. 3632/2017 Sb. NSS. Z uvedených důvodů stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV.

[6] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[7] Kasační stížnost je důvodná.

[8] V nyní posuzovaném případě je nesporné, že žalobou napadené rozhodnutí bylo stěžovatelce doručeno dne 4. 7. 2019. Dvouměsíční lhůta pro podání žaloby proto začala běžet dne 5. 7. 2019 a uplynula by tak dne 4. 9. 2019. Dne 30. 8. 2019 krajský soud obdržel podání stěžovatelky označené jako „*Správní žaloba proti rozhodnutí Odvolacího finančního ředitelství ze dne 28. 6. 2019, č. j. 26144/19/5200-11435-706478 – Žádost o osvobození od úhrady soudního poplatku před podáním návrhu na zahájení řízení*“. Obsahem tohoto podání byla žádost stěžovatelky podle § 36 odst. 3 s. ř. s. o osvobození od soudních poplatků. Stěžovatelka současně v tomto podání uvedla, že hodlá podat žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 6. 2019, č. j. 26144/19/5200-11435-706478. Na základě této žádosti bylo krajským soudem zahájeno samostatné řízení o osvobození od soudních poplatků, které bylo vedeno pod sp. zn. 29 Na 1/2019. Usnesením ze dne 1. 10. 2019, č. j. 29 Na 1/2019 - 6, krajský soud rozhodl o zamítnutí předmětné žádosti o osvobození od soudních poplatků. Toto usnesení nabylo právní moci dne 6. 10. 2019. Téhož dne stěžovatelka podala ke krajskému soudu žalobu proti rozhodnutí žalovaného.

[9] Podle § 35 odst. 10 věta třetí s. ř. s. platí, že *požádá-li navrhovatel o osvobození od soudních poplatků nebo o ustanovení zástupce, po dobu od podání takové žádosti do právní moci rozhodnutí o ní neběží lhůta stanovená pro podání návrhu na zahájení řízení.*

[10] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s názorem stěžovatelky, že jazykovým výkladem citovaného ustanovení lze dospět k závěru, že dané ustanovení nepodmiňuje stavení lhůty pro podání návrhu na zahájení řízení tím, že současně s žádostí o osvobození od soudních poplatků je nutno podat i samotný návrh na zahájení řízení ve věci samé. Jinak řečeno, žádost o osvobození od soudních poplatků lze podat kdykoliv v průběhu lhůty pro podání návrhu na zahájení řízení samostatně, aniž by společně s žádostí musel být podán i samotný návrh na zahájení řízení. V tomto smyslu je znění vykládaného ustanovení zákona jasné a nepřipouští jinou možnost výkladu. V daném případě je nutno zdůraznit, že v žádosti ze dne 30. 8. 2019 stěžovatelka uvedla, žádá o osvobození od soudního poplatku, k němuž povinnost úhrady vznikne podáním žaloby proti konkrétnímu rozhodnutí žalovaného, a současně jasně deklarovala i svůj úmysl tuto žalobu podat.

[11] Rozšířený senát ve svém usnesení ze dne 15. 3. 2016, č. j. 8 As 78/2015 - 22, publ. pod 3411/2016 Sb. NSS, bod 22 uvedl: „*Tak tomu však nebude za situace, kdy žádost o osvobození od soudních poplatků bude podána ještě před podáním návrhu ve věci samé. Takový postup soudní řád správní v § 35 odst. 8 in fine implicitně umožňuje (požádá-li navrhovatel o osvobození od soudních poplatků nebo o ustanovení zástupce, po dobu od podání takové žádosti do právní moci rozhodnutí o ní neběží lhůta stanovená pro podání návrhu na zahájení řízení). V tomto případě totiž dosud není dána kvalifikovaná povědomost o identifikaci osoby ani souvislost její žádosti s řízením, neboť návrh dosud nebyl podán. Z pohledu smyslu § 37 s. ř. s. je proto třeba v takovém případě trvat na nutnosti žádost*

o osvobození od soudních poplatků potvrdit písemným podáním shodného obsahu nebo předložením originálu“. Rozšířený senát tak ve svém důsledku vyslovil závěr, že § 35 odst. 8 (nyní § 35 odst. 10) větu třetí s. ř. s. je třeba aplikovat i v případě podání samostatné žádosti o osvobození od soudních poplatků. Ke shodnému závěru dospěl rozšířený senát zdejšího soudu i v rozsudku ze dne 29. 8. 2017, č. j. 5 As 154/2016 - 62, publ. pod č. 3632/2017 Sb. NSS.

[12] Na základě výše uvedeného dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že v důsledku podání žádosti o osvobození od soudních poplatků stěžovatelkou od 31. 8. 2019 do 6. 10. 2019 neběžela dvouměsíční lhůta stanovená v § 72 odst. 1 s. ř. s. pro podání návrhu na zahájení řízení, tj. žaloby proti rozhodnutí žalovaného. Tato lhůta pak uplynula až dne 11. 10. 2019. Jelikož stěžovatelka podala žalobu dne 6. 10. 2019, učinila tak v zákonem stanovené lhůtě, tj. včas. Krajský soud tedy pochybil, když za uvedené situace žalobu odmítl jako opožděně podanou. Uvedený postup krajského soudu tak ve svém důsledku vedl k odepření přístupu k soudu (denagatio iustitie). Takový postup nelze akceptovat.

[13] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené napadené usnesení krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud je v dalším řízení vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[14] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. března 2022

Mgr. David Hipšr
předseda senátu